

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

Кафедра сільськогосподарського машинобудування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Освітньо-наукова програма «Галузеве машинобудування»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Спеціальність 133 Галузеве машинобудування
Галузь знань 13 Механічна інженерія

м. Кропивницький – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання
10. Політика курсу
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ
Викладач	Лузан Петро Григорович, кандидат технічних наук, доцент
Контактний телефон	+380(66) 438 62 19
E-mail:	luzanpg@gmail.com
Консультації	<i>Очні консультації з «Охорони праці в галузі» за попередньою домовленістю Вівторок та Четвер з 14.00 до 15.00 Онлайн консультації за попередньою домовленістю Viber (+380(66) 438 62 19) в робочі дні з 9.00 до 15.30.</i>

2. Анотація до дисципліни

Вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі» полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу і міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки в галузі машинобудування.

Сучасне виробництво характеризується наявністю різноманітних шкідливих чинників – фізичних, хімічних, біологічних, психофізіологічних, соціальних і механічних, характер дії яких має добре знати магістр з галузевого машинобудування щоб не допустити їх дії на працюючих, уникнути травмувань і запобігти професійним захворюванням.

За таких умов важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, які б могли не тільки чітко визначити призначення і завдання охорони праці в Україні, а і кваліфіковано вирішувати питання економічних наслідків незадовільного стану охорони праці, травматизму на виробництві, та професійних захворювань, розмір шкоди, заподіяної працівникам у наслідок тимчасової непрацездатності та каліцтва.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців умінь та компетентностей для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у галузі машинобудування.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах через ефективне управління охороною праці;
- формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

4. Формат дисципліни

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій та самостійну роботу.

Для денної форми навчання: формат очний (offline / Face to face).

Для заочної форми навчання: під час сесії формат очний (offline / Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути наступні компетентності.

Загальні компетентності (soft-skills):

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК3. Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

Програмні результати навчання:

РН 5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

РН 7. Готувати виробництво та експлуатувати вироби галузевого машинобудування протягом життєвого циклу.

6. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин
лекції	28
практичні	-
самостійна робота	62
Всього	90

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна / вибіркова
2021/2022 н.р.	1	1	133 Галузеве машинобудування	3/90	2	Екзамен	Нормативна професійної підготовки

8. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Охорона праці в галузі» значно підвищиться, якщо здобувачі вищої освіти засвоїли головні положення навчальних дисциплін «Основи охорони праці» і «Безпека життєдіяльності», а також окремі питання охорони праці в дисциплінах професійного спрямування.

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Для викладання дисципліни застосовуються: мультимедійні засоби, персональні комп'ютери, локальна комп'ютерна мережа, вільний доступ до Інтернету.

10. Політика дисципліни

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні заняття курсу.

Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях

Недопустимість: запізнь на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

11. Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль I. ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ							
Тиж.1 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі. Охорона праці як невід'ємна складова соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Законодавча	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с.315-372, 11, 12, 13, 14	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на одну з тем за вибором здобувача вищої освіти: Міжнародний стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Законодавство Євросоюзу з охорони	3 бали	Самостійна робота і реферат до 10.09.21 р.

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні і ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
	основа Євросоюзу з питань охорони праці. Трудові норми Міжнародної організації праці. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.				праці. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці. Міжнародна агенція з атомної енергії (МАГАТЕ). 6 год.		
Тиж.2 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з ОП Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 86-95, 4, с. 80-93, 13, 14, 16-21, 34	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на одну з тем на вибір здобувача вищої освіти: «Порядок розробки Положення про організацію системи управління охороною праці в організації», «Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці». 7 год.	3 бали	Самостійна робота і реферат до 20.09.21 р.
Тиж.3-4 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 3. Система управління охороною праці в організації Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці. Планування заходів з охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій. Галузеві системи управління охороною праці. Регіональні системи управління охороною праці, мета, принципи та основні функції. Служби охорони праці місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 92-176, 4, с. 90-103, 13, 14, 16-21, 34	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на одну з тем на вибір здобувача вищої освіти: «Розробка системи управління охороною праці (СУОП)», «Функціональні обов'язки з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства», «Стимулювання за досягнуті результати. Порядок заохочення працюючих за дотримання вимог охорони праці», «Підготовка документів для оцінки ступеня професійного ризику виробництва». 7 год.	3 бали	Самостійна робота і реферат до 1.10.21 р.

Тижень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні і ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 5-6 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	<p>Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.</p> <p>Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Методи дослідження виробничого травматизму. Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 180-220; 10	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал</p> <p>Підготувати презентацію на тему: «Засоби захисту, що застосовуються для попередження нещасних випадків на виробництві»</p> <p>7 год.</p>	3 бали	Самостійна робота до 10.10.21 р.
Тиж. 7-8 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	<p>Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності</p> <p>Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання, при підготовці сировини та при виробництві продукції. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Забезпечення безпеки контрольно-вимірювальних приладів, автоматизованих систем управління, сигналізації та зв'язку. Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони. Вимоги до засобів індивідуального захисту. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах галузі. Вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем</p>	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 235-326, 4, 6, 36, 38	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.</p> <p>Підготувати реферат на одну з тем за вибором здобувача вищої освіти: «Проведення медичних оглядів працівників певних категорій», «Нормування шкідливих речовин в повітрі робочої зони», «Вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень. Утримання території підприємств», «Важкість праці: Динамічні, статичні навантаження. Напруженість праці. Увага, напруженість аналізаторних функцій, емоційна та інтелектуальна напруженість, монотонність праці».</p> <p>7 год.</p>	3 бали	Самостійна робота до 20.10.21 р.

Тижень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні і ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
	опалення, вентиляції і кондиціонування повітря. Вимоги до працівників певних категорій і порядок допуску їх до роботи. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі. Шкідливі хімічні речовини, біологічні чинники, виробничий пил. Вібрація, шум, інфразвук, ультразвук. Виробничі випромінювання. Мікроклімат робочої зони. Важкість та напруженість праці.						
Тиж. 8 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Змістовий контроль № 1	Тест	Тест	http://moodle.kntu.kr.ua/module/quiz/view.php?id=11034	Виконати тестове завдання	15 балів	до 27. 10.21 р.
Тиж. 9-10 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 6. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Загальнодержавна (національна), галузеві, регіональні програми. Аналіз професійного та виробничого ризиків. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 342-408, 6, 39	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати презентацію на тему: Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. 7 год.	4 бали	Самостійна робота до 1.11.21 р.
Тиж. 11-12 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 7. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Забезпечення безпечної евакуації	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація навчальний посібник	1, с.418-442, 9, 11, 12, 13, 14, 23, 32	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати презентацію на тему: «Первинні засоби гасіння пожеж. Пожежна техніка. Оснащення об'єктів первинними засобами	4 бали	Самостійна робота до 10.11.21 р.

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання <i>(розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)</i>	Форма діяльності (заняття) /формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
	персоналу. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції. Державний пожежний нагляд. Пожежна профілактика при проектуванні і експлуатації промислових об'єктів, будинків, споруд, технологічного обладнання. Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж.				пожежогасіння», «Засоби гасіння пожеж». 7 год.		
Тиж. 13 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 8. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці Органи державного нагляду за охороною праці. Держгірпромнагляд. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці. Проведення державного нагляду за охороною праці.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 442-466, 37	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати презентацію на одну з тем: «Основні принципи державного нагляду», «Проведення державного нагляду за охороною праці». 7 год.	4 бали	Самостійна робота до 20.11.21 р.
Тиж. 14 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 9. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Фонд соціального страхування від нещасних випадків.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1, с. 250-261, 43		3 бали	Самостійна робота до 1.12.21 р.
Тиж. 14 11.50-13.10 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Змістовий контроль № 2	Тест	Тест	http://moodle.kntu.kr.ua/moodle/quiz/view.php?id=11030	Виконати тестове завдання	15 балів	до 4.12.21 р.

12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти (поточний і підсумковий) з дисципліни «Охорона праці в галузі» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг здобувачів вищої освіти із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен) – 40 балів.

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FХ	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1-34

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Знання здобувачів вищої освіти оцінюється при проведенні екзаменаційного контролю як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

– "відмінно" – здобувач вищої освіти досконало засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– "добре" – здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

– "задовільно" – здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– "незадовільно" – здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.

13. Рекомендована література

Рекомендована література з охорони праці в галузі

Базова

1. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: Загальні вимоги. Навчальний посібник. - К.: «Основа». 2011.- 551 с.
2. Охорона праці в галузі [Текст]: навчальний посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П.Панчук, Р.М. Білий. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. - 322.
3. Ткачук К.П., Халімовський М.О., Зацарний В.В. та ін. Основи охорони праці: Підручник. - 2-ге вид., допов. і перероб. - К.: Основа, 2006. - 444 с.
4. Протоєрейський О.С. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. / Протоєрейський О.С., Запорожець О. І.– К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005.– 268 с.
5. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького. - Х.: Факт, 2005. - 480 с.
6. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. / за редакцією Коржика Б.М. та Іванова В.М. - Харків: Форт, 2010. - 388 с.

Допоміжна

7. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. №2695-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>, (дата звернення: 10.05.2019).
8. Кодекс законів про працю України. Затверджується Законом № 322-VIII від 10.12.71 ВВР, 1971, додаток до № 50. Документ 322-08, поточна редакція від 25.09.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>, (дата звернення: 10.05.2019).
9. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. №2802-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>, (дата звернення: 10.05.2019).

10. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF>, (дата звернення: 10.05.2019).
11. Соціальна відповідальність: Міжнародний стандарт SA8000:2001 Документ n0015697-07, від 01.10.2007.p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07>, (дата звернення: 10.05.2019).
12. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
13. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці.
14. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.
15. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Державного комітету з нагляду за охороною праці від 08.06.2004 р. № 151. URL: https://dnaop.com/html/1291/doc-%D0%9D%D0%9F%D0%90%D0%9E%D0%9F_0.00-4.03-04, (дата звернення: 10.05.2019).
16. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55. URL: https://dnaop.com/html/32360/doc-%D0%9D%D0%9F%D0%90%D0%9E%D0%9F_0.00-4.09-07, (дата звернення: 10.05.2019).
17. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
18. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
19. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
20. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
21. НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.
22. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
23. НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України». Наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.
24. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
25. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
26. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
27. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
28. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
29. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

30. НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.
31. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
32. НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України». Наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.
33. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
34. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.

Інформаційні ресурси

35. <http://dsp.gov.ua/#> - Державна служба України з питань праці.
36. <https://dbn.co.ua/> - Державні будівельні норми України.
37. <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index> – Фонд соціального страхування України.
38. <https://medprosvita.com.ua/moz-derzhavni-sanitarni-pravila-normi-pidbirka/> - МОЗ: Державні санітарні правила та норми. Підбірка документів.
39. <https://otipb.at.ua/> - Охорона праці та пожежна безпека в Україні.
40. <http://www.rainbow.gov.ua/> Рада національної безпеки і оборони України.
41. <http://www.uamission.org/> Постійне представництво України при ООН.
42. <http://www.nau.ua> Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
43. <http://www.obzh.ru/pre> Попередження і ліквідація надзвичайних ситуацій: електронний навч. посіб.
44. <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=6857> Методичні вказівки планування заходів щодо попередження занесення і поширення в Україні небезпечних інфекційних хвороб.
45. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.
46. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_1999_09_23/an_73/T991105.html.